

Tit ringja — vit skriva

Er nakað á vasi? — Ívamá!?
Ein spurningur, ella tíðindi, so ring til okkara.
Vit eru til reiðar!

tíðindablaðið sosialurin

Lýsingar:

Lýsingarmaður okkara er ráðgevari hjá fyritekum og einstaklingum í lýsingaspurningum. Hetta verður gjørt uttan meir kostnað fyri lýsaran.

»Eru vit okkara egnu barbarar?«

Flaggrøða 25. apríl á Giljanesi

Í hesum døgum eru Føroyar í fokus í útheiminum. Við einum stórfingnum vinnuligum, mentanarligum og ítróttarligum tiltaki hava myndugleikar og vinnuliv syrgt fyri at geva umheiminum eina so bjarta, fjølbroytta og hugtakandi mynd av Føroyum, sum hugsast kann.

Hetta er alt gott og væl og tað kann bert vera gott, at tað verður roynt at bota um okkara umdømi. Øll fólk hava eitt ynski um at vera væl umtókt av umheiminum. Men ein fortreytin fyri, at onnur kunnu virða okkum og land okkara er, at vit virða okkum sjálvi og tað land, vit byggja. Hvat verður úrslitið, um vit seta fokus á hendan spurning? Hvussu virða vit land okkara, hvussu umsita vit teir virði vit hava fingið upp í hendurnar? Hvussu virða vit hvønn annan? Hvi planleggja vit t.d. okkara ferðslu, so at børn og gomul konstant eru í livsvanda?

Hvussu fara vit um tað umhvørvi, sum vit upprunaliga hava fingið reint, ríkt og óspilt frá skapans hond? Hvussu umsita vit ta náttúru, sum okkara forfedrar hava røkt við hógv og skili í meira enn 1200 ár. Tit kenna øll svar, men loyvi mær kortini at taka nakrar partar av svarinum fram her, hóast teir ikki eru so lystiligrir. Taka vit sjálvt okkara livsgrundarlag — havið, so hava vit verið so effektivir, at tann fiskur, sum í dag verður veiddur, er eina spønn styttri í miðal enn sami fiskur var fyri tiggju árum síðan. Hvussu verður myndin um tiggju ár?

Hvussu hava vit umsitið tann bæ, sum okkara forfedrar brúktu øldir um at skapa við teimum beru hondum? Eisini hetta svarið kenna tit. Hvussu fara vit um tey fjøll, vøtn, dalar og fløtur, ið sum Hans Andrias tekur til, í ártúsund lógu í dýrd og droyndu?

Eisini hetta svarið kenna tit. Okkara vakrastu vøtn, fossar og áir verða týnd, avskeplað ella turløgð, áðrenn hendan øldin er runnin, um teknokratarnir og planleggjararnir og allir teir, sum renna orindi fyri peningavaldi fáa makt, sum teir hava átt. Vit eru sum bergtikin av teimum møguleikum, sum teknikkurin gevur. Alt kann loysast við teknikki og planlegging uttan hetta eina: at leggja ein plan, at leggja eina ætlan, sum klárt og greitt visir hvørjum pertum av Føroya náttúru, vit vilja eira í framtíðini.

Hetta er lögdið, tí øll tykjast skilja hetta vanda, mál, politikarar, vinnulivið og orkuframleiðararnir. Men teir skulu bert taka hetta og hatta vatnið fyrst, spreingja hetta nesid og handan heggin burtur fyrst, fiska hesi túsund tonsini afturat o.s.fr.; áðrenn farið verður av álvara undir tað, sum vit kalla náttúruvernd og umhvørvisvernd.

SEV er eitt gott dømi. Tá SEV-bossarnir skiltu, at teir ikki kundu trumfa sín vilja íggjendum móti fólkaviljanum, kunngjördu teir, at SEV saktans kundi hjálpast við at úthyggja Eiðisvatn. Teir finga sín vilja undir hesari fortreyt og tað fyrsta, sum síðan hendir, er, at somu harrar kunnger, at SEV má hava allar áir í Eysturoy og Fjallavatn afturat! Vit skulu opinbart sora alt, áður enn vit fara undir ein umhvørvispolitikk.

»Vit eru okkara egnu barbarar...« sigur yrkjarin Rói Patursson í eini yrking, sum hann kallar »Tekstur um okkara tíð«.

Hvat mundu teir triggir vágamenninir Mikkjal á Ryggi, Olíva á Ryggi og Rasmus Rasmussen sagt, um teir vistu aftur í verðina — hvat mundu teir hugsað um okkum, hesir triggir listamenn og vismenn, sum so at siga brúktu sitt liv til at læra føroyingar at virða og

elska okkara fjølbroyttu, men sera viðbreknu náttúru, um teir søu landið í dag?

»Hvat heldur tú um okkum, vit rópa okkum tjóð á flaggdegi, um várið, tá tjóldur setast móð hvar eru tey, sum lovaðu at lekja tinni sær sum misprýða og vanvirða ár eftir ár. Hvat heldur tú um foroyingin, Føroyar?«

Soleiðis kvøða tey ungu tónlistafólkini, »Frændur«, og songur teirra rakar øll ung sum eldri innast í hjartareturnar. »Hvar eru tey, sum lovaðu at lekja tinni sær«, spyrja Frændur og vit skylda teimum svar. Vit noyðast nú at víðurkenna, at vit eru ikki harrar yvir náttúruni, men at vit menniskju eru ein óloysiligur partur av náttúruni. Vit mugu nú læra at skilja, at náttúran á sjógvi og landi ikki er ein ótómandi ráverugoymsla, men ein skipan, sum í hundraðtúsundir av árum hevur verið javnvág. Hesa javnvág hava vit órógvæð og hesa javnvág hava vit skyldu til at endurskapa. Vit mugu røkja, grøða og verja náttúruna og harvið verja okkum sjálvi og okkara eftirkomarar.

Við hesum hava Frændur so eisini fingið eitt boð uppá eitt svar. Tað eru vit øll, sum byggja hetta land, sum mugu viðurkenna okkum okkara ábyrgd. Gera vit tað, so eru vit í tað starvi í pakt við okkara forfedrar, sum hóast teir livdu í einum herðum og korgum samfelag altíð royndu at verja fiskin í sjónum, fuglin í bjørgunum, silini í áum og vøtnum og grasið í haganum. Hetta kann prógvast út frá okkara gomlu tingbókum og skjølum. Vist mistóku teir seg, sorgarleikin um gorfuglin kenna tit, men ta miðvísu eyðrøning av náttúruni á sjógvi og landi, sum eyðkennir okkara öld, vildu teir ikki vita

av. Romantikkur og afturhaldstos, heldur onkur. Hetta er ikki beint. Tað sum teir gomlu skiltu og sum vit gloymdu í resinum, er hetta, at tað er einki minni enn ein livstreyt at røkja sjógv og land við hógv og skili. Hetta er ikki romantikkur, men hetta er gleggsskygni og framskygni, sum byggir á ein kaldan og beiskan veruleika — á tær fortreytir, sum land okkara hevur at bjóða sínum børnum.

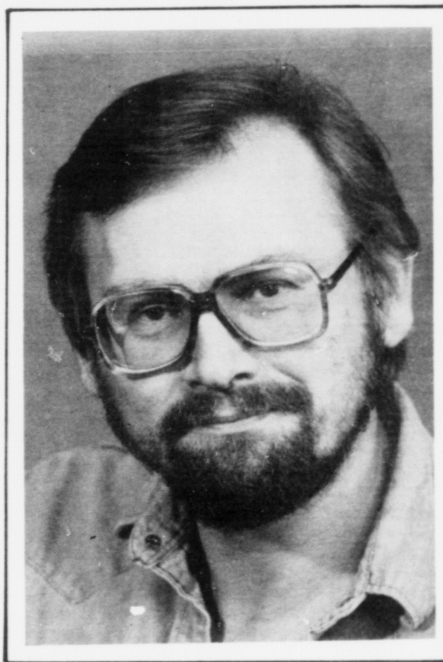
Hvussu er so útlitið til, at okkum hepnast í hesum starvi at verja tað, sum eftir er av okkara náttúru?

Útlitið er eftir minum tykki gott. Vit hava tó samst um at verja fugl, hval og sjógvin móti eitrandi burturkasti. Vit hava samtykt heimsins mest framkomnu dýraverndarlóg og vit eru vorðin samd um at broyta grindadrápið, so vit óskammað kunnu kennast við tað og síðst men ikki minst hevur ein meiriluti av bygðaráðslimum Føroya vist sín mótvilja móti einum slag av orkuútbýgging, sum skal gjaldast við okkara vakrastu vøtnum og landsløgum.

Ein annar grundleggjandi spurningur fyri ikki bert okkum, sum búleikast í Føroyum, men fyri alla mannaættina, er í fokus júst nú. Hann er so grundleggjandi og átroðkandi, at ST-felagsskapurin hevur sett hann í fokus. Hesin er spurningurin um vit skulu yvirleva ella vit skulu ganga til grundar í einum kjarnorkurangaroki.

Við at lýsa árið 1986 sum altjóða friðarár, hevur ST roynt at fáa heimsins fólkaslag at fata, at kappdubbingin nú er komin so langt út, at tað brátt ikki vendist aftur. Risaveldini hava nú dungað saman so nógv kjarnorkuvápn, at tey kunnu týna alt liv á jørð 17 ferðir!

Yrkjarin Regin Dahl

lýsir hesa støðu nakað soleiðis:

Øvund og lítið vit eru aftur okkum fyri Hesa ferð hvørja allir heimar allir heimar

Skal tað nú ganga soleiðis sum Regin og onnur við honum bera ótta fyri? Tað veldst heilt um hvørja støðu vanlig fólk kring heimin hava til ta vitleysu kapping, sum risaveldini reka í løtuni. Tað veldst um vit stór eins og smá gevast í forhond ella vit siga: »tað ber til at steðga orskapinum«. Tey sum hoyra grasið gróvga hava longu vurnast, at tað gerast alt fleiri — einstaklingar eins væl og tjóðir — sum fata, at kjarnorkuvápnur kann einki land verja seg við, at bert eitt sokallað avmarkað kjarnorkukríggið onkustaðni í heiminum ber við sær atomveturin — eitt tíðarskeið uppá 40-50 ár har dagsins ljós ongantíð verður at siggja.

Alt fleiri tykjast at fata, at kjarnorkuvápnir er so ómoralskt eitt vápn, at tað ikki eigur at verða brúkt sjálvt imóti timum versta figginda — at í einum kjarnorkubardaga verða eingin sigursharrar, bert tann eini stóri taparin — hetta fagnarstað, klótan Tellus, sum er okkara jørð.

Og tað gerast alt fleiri vanlig fólk sum skilja, at

klandur stórvaldanna og generalanna er ikki okkara klandur — alt fleiri siga: »Nú er ovboðið, vit vilja ikki verða offur í tykkara orandi deyðadansi!« Hesi eru farin til verka sum friðarrørslur um allan heim fyri eystan eins og fyri vestan. Hetta er eingin løtt uppgáva og fyribils sær tað út sum um risaveldini halda fram við at bera seg at sum vóru tey einsamøll á jørðini. Hvussu tyggjar Sovjet sær ikki í Afghanistan — hvussu ber USA seg at móti tí litla og púra verjuleysa Nicaragua?

Kortini eru friðarrørslurnar okkara einasta vón og einasta amboð móti orskapinum.

Framhald á síðu 18

Óli í Aarstovu

Aftaná sigurin á HB seinasta sunnudag hevur KÍ viðtikið at fara undir at gera KUNSTGLASVØLL í Klaksvík.